

HRVATSKI CENTAR ZA DRAMSKI ODGOJ

hcdo@hcdo.hr - www.hcdo.hr

Zagreb, 29. prosinca 2021.

**ODLUKE POVJERENSTVA ZA NAGRADE I PRIZNANJA
HRVATSKOGA CENTRA ZA DRAMSKI ODGOJ ZA 2021. GODINU**

Povjerenstvo za nagrade i priznanja Hrvatskoga centra za dramski odgoj, u sastavu **Aleksandar Bančić**, dramski pedagog iz Pule, **Snježana Čubrilo**, prof. hrvatskog jezika i dramska pedagoginja iz Zagreba te **Ines Škuflić Horvat**, dramska pedagoginja iz Zagreba, razmotrilo je pristigle nominacije i odlučilo da nagrade i priznanja za 2021. godinu ponesu sljedeći dobitnici:

dr. sc. VLADIMIR KRUŠIĆ

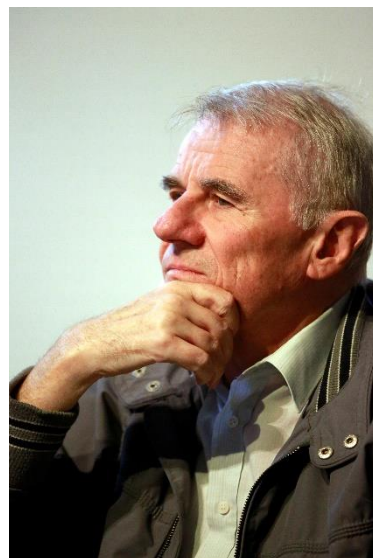
Povjerenstvo za nagrade i priznanja HCDO-a s radošću dodjeljuje dr. sc. Vladimiru Krušiću **Nagradu za trajan doprinos razvoju dramskopedagoške struke u Hrvatskoj, za iniciranje osnivanja HCDO-a, za razvijanje metodike dramskog odgoja, teorijsku potkrijepljenost prakse, razvijanje Učilišta ZKM kao metodičkog centra dramske pedagogije, osnivanje Kazališnog studija mladih HNK u Varaždinu, osnivanje Mreže profesionalno vođenih kazališta za djecu i mlade te postavljanje povijesne baze dramske pedagogije u Hrvatskoj**

Obrazloženje:

Vladimir Krušić predstavlja se jednostavno kao dramski pedagog i redatelj. Međutim, nije tako jednostavno kratkim izrazima obuhvatiti njegov rad i područja djelovanja kojima se bavi i kojima je posvećen već više od pet desetljeća. Jer Vladimir Krušić je i profesor, i edukator, i voditelj kazališnih studija, pokretač, osnivač i organizator, urednik, teoretičar, kritičar, prevoditelj...

Na zagrebačkom Filozofskom fakultetu završio je Studij Komparativne književnosti i Engleskoga jezika 1973., a na Akademiji dramske umjetnosti Kazališnu režiju i radiofoniju 1983. godine. Godine 20

12. doktorirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu na poslijediplomskom doktorskom studiju u području teatrologije s temom *Paradigme moderne hrvatske dramske pedagogije – Razvoj dramskopedagoških ideja u Hrvatskoj tijekom 19. i 20. stoljeća*.

Kazališne i filmske kritike, eseje i prijevode objavljuje i prije završenog fakulteta, a netom po završetku uređuje kazališne rubrike u omladinskim i studentskim novinama, članom je redakcije *Prologa* i *Novoga Prologa*. Od 1970. suorganizator je studentskih kazališnih festivala, kasnije Dana mladog teatra i Eurokaza. Radio je u Kulturno-prosvjetnom saboru Hrvatske kao stručni savjetnik za kazališne amatere, zatim kao redatelj u Umjetničkom programu Radio-Zagreba, od 1988. voditelj je Učilišta Zagrebačkog kazališta mladih, a od 2008. Kazališnog studija mladih u Hrvatskom narodnom kazalištu u Varaždinu.

Predavao je kao vanjski suradnik *Osnove dramskog odgojnog rada* na Studiju socijalnog rada Pravnog fakulteta u Zagrebu, na Visokoj učiteljskoj školi u Petrinji, na Odsjeku kroatistike Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Od 2012. na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek u Čakovcu, predaje kolegije *Scenska kultura* i *Dramski odgoj*, a od 2016. i kolegij *Dramski odgoj – Teorije i pristupi* u okviru Poslijediplomskoga specijalističkog studija dramske pedagogije na istom fakultetu u Zagrebu.

Vladimir Krušić jedan je od najzaslužnijih što se dramska pedagogija poučava na fakultetima. Njegov interes i zalaganje za razvoj dramske pedagogije u Hrvatskoj neprekidan je što dokazuje brojnim projektima i inicijativama. Spomenimo neke od najvažnijih.

Od 1991. do 1998. vodi program otkrivanja i potpore za dramski darovitu djecu. Rezultat otkrivanja dramski nadarene djece su brojni profesionalni glumci hrvatskog glumišta, (jedna, *ali vrijedna* redateljica), ali i mnogobrojne aktivne i osviještene javne osobe koje pokreću pozitivne društvene promjene.

Godine 1996. potiče osnivanje Hrvatskog centra za dramski odgoj (HCDO) u kojem otada do danas ne prestaje aktivno djelovati i koji sa svojim suosnivačima, svojim prvim učenicima, danas priznatim dramskim pedagozima, i učenicima njihovih učenika, neumorno okuplja, educira i potiče sve nas, članove Centra i druge zaljubljenike u dramskopedagoški rad da ga sustavno učimo, poučavamo i dalje razvijamo. Opsežan je spektar njegovog djelovanja i rezultata koje je postigao kao voditelj Hrvatskoga centra za dramski odgoj. Valja spomenuti barem one najvažnije.

Podupire osnivanje ogranaka Centra u više hrvatskih gradova. Autor je i suautor brojnih velikih nacionalnih i međunarodnih projekata. Krajem 1990-tih godina u suradnji sa Seadom Đulićem, voditeljem Mostarskog teatra mladih, omogućuje hrvatskim dramskim pedagozima da se strukturirano educiraju u metodama procesne drame i odgojnog kazališta. Njihova se suradnja nastavila te traje i danas.

Idejni je pokretač časopisa Hrvatskog centra za dramski odgoj *Dramski odgoj* i više godina njegov glavni urednik. Također pokreće i uređuje Biblioteku dramskog odgoja na čijem je popisu i (u koizdanju s *Disputom*) njegova *maestralna knjiga Kazalište i pedagogija iz koje će učiti generacije*, kako ističe Ines Škuflić-Horvat.

Godine 1998. inicirao je prvo sudjelovanje ekipe hrvatskih učenika na Europskim dramskim susretima u Helsinkiju, a sudjelovanje hrvatskih ekipa na Susretima u različitim europskim državama traje sve do danas. Važnost i vrijednost Hrvatskog centra za dramski odgoj potvrđuje se i njegovim uključivanjem u Međunarodnu udruhu za dramu/kazalište (International Drama/Theatre and Education Association - IDEA) u kojoj od 1998. do 2004. djeluje kao član Izvršnog odbora, a do 2010. kao predsjedatelj Generalne skupštine.

Organizirao je i vodio u Hrvatskoj i inozemstvu¹ preko 180 seminara, radionica, savjetovanja i projekata u području dramskog odgojnog i stvaralačkog rada. Stručna izlaganja iznosio je na

---

¹ Austrija, Bosna i Hercegovina, Finska, Francuska, Grčka, Italija, Norveška, Nizozemska, Njemačka, Peru, Slovenija, Srbija, Velika Britanija

skupovima, konferencijama i kongresima, a članke objavljivao u stručnoj publicistici u Hrvatskoj i inozemstvu.

Trenutno radi na projektu *Zvezdani Ladiki u čast* čiji je i inicijator. Time dodatno proširuje još jednu dimenziju svoga interesa i rada za koju se zalaže dugi niz godina, a to je briga o sustavnom bilježenju i arhiviranju djela i rada najznačajnijih ličnosti i njihova nasljeđa u području hrvatske dramske pedagogije.

Jedan od velikih projekata čiji je nositelj i većim dijelom (su)autor jest i kurikulum *Dramskog odgoja* predviđen za izbornu nastavu u gimnazijama i srednjim školama. Iako još uvijek nije službeno prihvaćen od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja, mnogi dramski pedagozi, učitelji, profesori služe se prijedlogom kurikuluma kao okosnicom i pomoći u stvaranju i izvođenju svojih planova i programa.

Mnogi bismo od nas, njegovih učenika i suradnika, mogli govoriti o utjecaju i vrijednostima koje je Kruška utkao u naše, ne samo dramskopedagoško, nego i životno iskustvo za koje ovdje ne bismo našli mjesta. Ipak, vrijedno je izdvojiti riječi iz generacija njegovih prvih i kasnijih učenika koji su nastavili njegovim, Krušičevim putem i koji su i sami vrsni dramski pedagozi i učitelji mnogim generacijama:

Kad sam počela i sama voditi dramske grupe, često smo vodili razgovore u kojima je propitivao metode kojima se služim, ali ne iz pozicije nadmenog učitelja, već zainteresiranog suučesnika koji istovremeno podučava, ali i traži moguće nove pristupe za svoj rad. Njegova radionica režije kojoj sam u tom periodu prisustvovala, otvorila mi je vidike u raznim pogledima, te danas, godinama kasnije, i dalje mislim kako je to jedna od najznačajnijih radionica koje sam ikad pohađala... Vjerujem da će se fragmenti njegovog nasljeđa još generacijama provlačiti kroz dramsku pedagogiju na ovim prostorima. Kruška, hvala!, ističe Maja Sviben, dramaturginja i dramska pedagoginja.

Vjerujemo da je budućnost dramskoga odgoja u Hrvatskoj svijetla, velikim dijelom i zbog pomno promišljanoga rada Vlade Krušića. Pa iako je uobičajeno da se kod dodjeljivanja nagrada za trajan doprinos (životno djelo) koncentriramo na ono što je dobitnik ostvario, pogrešno bi bilo vjerovati da se dramskopedagoški rad Vlade Krušića ovdje zaustavlja ili makar usporava. Svi mi koji poznajemo Krušku znamo da se taj rad nastavlja, da sigurno promišlja o novim projektima, a mi se nadamo, i o barem još jednoj knjizi. Smjelo zaključujemo da od vizionara i zaljubljenika u dramsku pedagogiju to i očekujemo., ističe dr. sc. Maša Rimac Jurinović.

Uvijek je bio spreman na konstruktivne konzultacije, analizu primijenjenih postupaka u nastavi i kazališno-umjetničkih ideja u oblikovanju završnih produkcija. Uvijek je znao udijeliti koristan i mudar savjet koji je često bila „karika koja nedostaje“ u smislu izbora teme, nalaženje scenskih rješenja i drugog, napominje doc. dr. sc. Damir Miholić.

Od Kruške sam najviše naučila o dramskoj pedagogiji. Podržavao je svaku edukaciju pedagoga i doista smo se naputovali, umrežili, razmijenili iskustva s kolegama iz cijelog svijeta. Vlado je dolazio na sate dramskih skupina i pratio naš rad. Kad bi se Kruška najavio da dolazi na sat – nikom nije bilo svejedno. No, na taj se način održavala konstantna izvrsnost u radu. Vlado je bio moj mentor, voditelj, suborac i kolega, ističe mr. sc. Ines Škuflić-Horvat.

DRAMSKI STUDIO GRADSKOG KAZALIŠTA ZORIN DOM KARLOVAC

Iako se kao službeni datum početka rada današnjeg Dramskog studija uzima 19. travnja 1952. g., dostupne informacije govore o kazališnim aktivnostima Omladinskog studija Gradskog pionirskog kazališta već tijekom 1950. godine. Kao osnivač i prvi umjetnički voditelj Studija navodi se tadašnji direktor kazališta, poznati hrvatski književnik Stjepan Mihalić.

Veliki hrvatski redatelj Georgij Paro, koji je i sam u mladosti sudjelovao u radu Studija, piše kako je Mihalićeva ideja bila „u Dramskom studiju okupiti kazališne entuzijaste, mlade ljude koji će tako dobiti priliku da iskažu svoja umjetnička nagnuća i koji će eventualno, ali ne i nužno, posvetiti svoj život kazalištu”.

*Ansambel predstave Matijaš grabancijaš dijak, 19.4.1952.
U sredini: Stjepan Mihalić, osnivač Dramskog studija*

U to vrijeme Dramski je studio dijelom tadašnjeg profesionalnog kazališnog ansambla koji prestaje s radom 1963. g., što je pak Dramskom studiju, kao jedinjoj preostaloj kazališnoj ustanovi, nametnulo iznimno težak i odgovoran zadatak očuvanja višestoljetne kazališne tradicije u gradu Karlovcu. Njegov rad upravo je jedinstven po tome što je kroz primarno složeni umjetničko-pedagoški rad s mladima, stvarao predstave koje su sačinjavale više od pola uobičajenog repertoara profesionalnog kazališta. U 70 godina postojanja Dramski studio odigrao je 348 naslova i izveo, u zemlji i širom svijeta, gotovo 3000 predstava u kojima su sudjelovale brojne generacije mladih ljudi.

Uz ovu važnu zadaću održavanja kazališne kulture matične sredine, treba istaknuti da je Dramski studio dugi niz godina bio sjedište Jugoslavenskog centra ASSITEJ-a, Međunarodne udruge kazališta za djecu i mlade, jer su Zvezdana Ladika i tadašnji umjetnički voditelj Dramskog studija Berislav Frkić, bili među prvim istaknutijim aktivistima te najutjecajnije međunarodne organizacije. Kao dugogodišnji tajnik Jugoslavenskog centra, Berislav Frkić je, zajedno sa Zvezdanom Ladikom, pridonosio unapređivanju kazališnog i dramskog odgoja u Hrvatskoj i tadašnjoj državi unoseći prije svega u praksu Dramskoga studija najaktualnija svjetska iskustva kazališnoga rada s mladima. Visoku kvalitetu i inovativnost svog rada Dramski studio Zorin doma redovito je potvrđivao nastupima na kongresima ASSITEJ-a – u Italiji, Njemačkoj, Španjolskoj, Francuskoj, tadašnjem SSSR-u te u Kanadi, SAD-u i Australiji. S druge strane, Jugoslavenski centar ASSITEJ-a bio je organizator, a grad Karlovac domaćin, nekoliko zasjedanja Izvršnog odbora ASSITEJ-a, u kojim prigodama su najistaknutiji tadašnji umjetnici i stručnjaci kazališnog rada s djecom i mladima upoznali rad Dramskog studija i visoko ga ocijenili, što je posljedomalo brojnim sudjelovanjima Dramskog studija na međunarodnim festivalima i susretima kazališta mladih. Podaci o radu karlovačkog Dramskog studija upisani su u tri svjetske enciklopedije o kazalištima za djecu i mlade, čime se Dramski studio trajno upisao na svjetskoj kazališnoj mapi.

Imajući u vidu činjenicu neprekinutog djelovanja – koje se nije zaustavljalo ni u najtežim povijesnim trenucima, posebice tijekom Domovinskog rata – zatim, ugled stečen u svjetskim razmjerima te, konačno, visoku razinu stvaralačkoga rada koju Dramski studio danas ostvaruje, Povjerenstvo sa zadovoljstvom dodjeljuje Dramskom studiju GK Zorin dom Karlovcu **Nagradu za trajan doprinos razvoju i promicanju dramskoga odgoja i kazališnog stvaralaštva djece i mladih u Hrvatskoj i svijetu ostvaren tijekom sedamdeset godina neprekinutog djelovanja.**

dr. sc. DAMIR MIHOLIĆ

Damir Miholić docent je na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Nositelj je više kolegija u području Kreativnih terapija u okviru dodiplomskog i diplomskog studija. Autor je i koautor većeg broja znanstvenih i stručnih radova objavljenih u časopisima i zbornicima. Sudjelovao je na velikom broju znanstvenih i stručnih međunarodnih i domaćih skupova kao plenarni predavač, autor/koautor usmenih izlaganja ili postera, te član programskih i organizacijskih odbora. U okviru profesionalnog usavršavanja pet je godina pohađao edukacijski program beogradskog Instituta za psihodramu te je 2010. godine stekao zvanje psihodramskog terapeuta i stručnu licencu Europske udruge za psihoterapiju.

Sve navedeno ima svoje korijene u bavljenju dramskom pedagogijom i to kroz punih 27 godina koliko je Damir Miholić-Miksa proveo kao dramski pedagog, vanjski suradnik, Učilišta Zagrebačkog kazališta mladih. Svoje prve prave dramske korake učinio je u dramskoj grupi „Kukušne šaradajke“ koju je vodila njegova prva dramska učiteljica, mentorica i prijateljica Ines Škuflić - Horvat. 1992. godine počinje raditi sa svojim prvim dramskim grupama u ZKM-u, tijekom sljedećih godina intenzivno pohađa niz dramskopedagoških i kazališnih edukacija i vodi više dramskih grupa različite dobi, oblikuje završne produkcije i nekoliko predstava koje su igrale u repertoaru Učilišta ZKM-a. Godine 1996. jedan je od osnivača Hrvatskog centra za dramski odgoj, a 1998. godine, sa Ines Škuflić – Horvat, vodi prvu hrvatsku skupinu djece na Europske dramske susrete EDERED te otada pa sve do danas sudjeluje u njihovoj realizaciji kao član Glavnoga odbora EDERED-a.

S početkom angažmana u Zagrebačkom kazalištu mladih, Damir Miholić-Miksa upisuje i Edukacijsko rehabilitacijski fakultet (tada Fakultet za defektologiju). Svoja dramska iskustva i znanja uključuje u svoje studentske obveze u vidu seminarskih radova i vježbi koje provodi u različitim institucijama za edukaciju i rehabilitaciju djece/mladih s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom. Tijekom studiranja uključuje se i u kreativno-terapijske aktivnosti na Onkološkom odjelu Klinike za dječje bolesti u Klaićevoj, u okviru kojih primjenjuje dramske tehnike (igranje uloga, igru scenskim lutkama i sl.) te koristi elemente likovne i glazbene umjetnosti. Primjena i evaluacija učinaka ovih aktivnosti bili su mu osnova za pisanje diplomskog i magistarskog, a kasnije i doktorskog rada koji je obranio 2012. godine. Od početka svoje nastavne djelatnosti Damir Miholić, teorijski i praktično poučava studente o dramskim tehnikama i metodama u edukaciji, rehabilitaciji i terapiji djece/mladih s teškoćama u razvoju te osoba s invaliditetom. Studenti iskustveno prolaze teme vezane uz dramsko izražavanje, a neki od njih ove teme detaljnije razrađuju u okviru svojih diplomskih radova te se nastavljaju usavršavati kroz različite vrste dramskopedagoške edukacije, pa primjerice upisuju Poslijediplomski specijalistički studij dramske pedagogije ili edukaciju iz Psihodrame. Uz nastavnu djelatnost, dr. Miholić surađuje i neposredno radi s korisnicima niza ustanova: s Udrugom *Srce* u Zelini, koja okuplja djecu s teškoćama u razvoju, osobe s invaliditetom te njihove obitelji, s Psihijatrijskom bolnicom za djecu i mladež Zagreb te s Centrom za odgoj i obrazovanje Krapinske Toplice. Integrirajući dugogodišnja iskustva dramskog pedagoga, psihodramatičara i edukacijskog rehabilitatora, Damir Miholić svoje metode rada pokazuje i dijeli, na edukacijama i stručnim skupovima, različitim profilima stručnjaka – edukacijskim rehabilitatorima, socijalnim pedagogima, logopedima, psiholozima, učiteljima i nastavnicima, socijalnim radnicima, odgajateljima, učesnicima međunarodnih ERASMUS programa i mnogim drugima, te, dakako, dramskim i kazališnim pedagogima.

Takvim svojim radom još uvijek je pionir u tom području, edukator edukatora, nositelj kolegija i voditelj brojnih edukacija. Usporedno s time i dalje je zaljubljenik u stvaralački kazališni rad s djecom i mladima, posebice u Susrete EDERED, čiji je dugogodišnji dužnosnik i predstavnik Hrvatske u njegovim tijelima.

Stoga je Povjerenstvo za nagrade i priznanja HCDO-a s radošću odlučilo dr. Damiru Miholiću-Miksi dodijeliti **Nagradu za izniman doprinos razvoju dramskopedagoške struke u Hrvatskoj u području rada s djecom s poteškoćama u razvoju, osobama s posebnim potrebama i osobama s invaliditetom te za doprinos afirmaciji dramskopedagoškog rada izvan granica Hrvatske i uspješnoj suradnji sa stručnjacima iz cijeloga svijeta.**

*****

DENIS PATAFTA

Denis Patafta, dipl. sociolog, dramski i glumački pedagog, onedavna i licencirani psihoterapeut, od studentskih dana aktivno sudjeluje u životu dramskog i kazališnog odgoja u Hrvatskoj.

Prva značajnija iskustva dramskoga odgojnog rada stječe u Učilištu ZKM, najprije kao polaznik, a zatim kao voditelj skupina. Istodobno, u tom razdoblju, koje obuhvaća zadnje desetljeće prošloga i prvo desetljeće novoga tisućljeća, kolega Denis vodi dramsku i recitatorsku skupinu Filozofskog fakulteta (1991.-1994.), zatim dramske radionice Studentskog centra u Zagrebu (od 1994. do danas), osniva udruhu *Test! – teatar studentima* i pokreće istoimeni međunarodni festival studentskih kazališta (1999.-2007.) te hrvatsku sveučilišnu kazališnu zajednicu umrežuje i predstavlja u Međunarodnoj organizaciji sveučilišnih kazališta.

U Učilištu ZKM, tadašnjem središtu razvoja dramskog i kazališnog odgoja u nas, pored rada s mladima, učesnik je niza međunarodnih radionica i edukacija pod vodstvom istaknutih europskih kazališnih umjetnika i pedagoga, a 1996. sudjeluje u pokretanju dviju značajnih institucija koje su tamo osnovane – Zagrebačkog glumačkog studija te Hrvatskoga centra za dramski odgoj u kojem otada aktivno djeluje, sudjeluje u projektima, vodi radionice i obnaša odgovorne dužnosti (predsjednik 2009.-2014., tajnik 2005.-2009. te od 2014. do danas).

Uz svoje osnovno zanimanje glumačkog pedagoga i voditelja studijskoga dramskog rada, koje je, pored Učilišta ZKM i Studentskog centra, obavljao i u nizu drugih dramskih studija (u Karlovcu, u zagrebačkoj Dubravi i u Susedgradu), kolega Patafta držao je brojne dramskopedagoške radionice u Hrvatskoj, Sloveniji, BiH, Srbiji i Danskoj.

Posebno pak područje njegova djelovanja predstavlja volonterski rad u bolničkim i terapijskim ustanovama i organizacijama poput Specijalne bolnice za kronične bolesti Gornja Bistra te Udruge gluho-slijepih osoba Dodir. Svoje zanimanje za terapijske prakse okrunio je nedavnim edukacijama za psihoterapeuta, čime je svoju dramskopedagošku djelatnost obogatio i osnažio novim uvidima te izazovima.

Kao suosnivaču, neposrednom sudioniku, svjedoku i suradniku u aktivnostima i razvoju našeg

Centra tijekom četvrt stoljeća njegova postojanja, kolegi Denisu Patafti Povjerenstvo dodjeljuje **Nagradu za izniman doprinos dramskom odgoju u Hrvatskoj ostvaren učešćem u osnivanju i djelovanjem u upravnim tijelima Hrvatskoga centra za dramski odgoj, osmišljavanjem i vođenjem radionica te sudjelovanjem u značajnim nacionalnim i međunarodnim akcijama i projektima Centra.**

ANA KRČAR VELIMIROVIĆ

Ana Krčar Velimirović, nastavnica je predškolskoga odgoja i dramska pedagoginja te naša članica od prvih godina postojanja Centra.

Od 1978. stalno je zaposlena u Dječjem vrtiću Varaždin, gdje odmah po svom dolasku započinje s dramskim radom, najprije s dječjom lutkarskom družinom. Otada pa sve do danas, neprekidno razvija dramski rad, pokreće i vodi skupine u matičnom vrtiću i izvan njega (u Društvu „Naša djeca“ Varaždin, a posljednjih desetak godina i u Kazališnom studiju mladih HNK u Varaždinu) s kojima je u proteklih četrdesetak godina oblikovala i izvela mnoštvo predstava. Osmislila je niz edukacijskih projekata i programa namijenjenih ne samo djeci nego i kolegama odgojiteljima i učiteljima, kojima nesebično dijeli svoja iskustva i spoznaje. Koncipirala je i realizirala

programe posebne namjene, poput terapijskog projekta *Igra lutkom do ozdravljenja djeteta*, u okviru kojeg je, kao lutkarica, radila s djecom na dječjim bolničkim odjelima. Među programe posebne namjene spada i njezina suradnja s humanitarnom organizacijom „Sunce“, za vrijeme Domovinskog rata, kada za izbjeglu djecu osmišljava programe dramskih igara za kreativno provođenje slobodnog vremena.

Tijekom cijelog svog profesionalnog života kolegica Ana se neprekidno dodatno obrazuje i usavršava, poglavito na brojnim radionicama i edukacijama našega Centra, zahvaljujući čemu 2008. g. stječe stručno zvanje *dramskog pedagoga*.

Niz godina djeluje kao suradnica na vježbama iz predmeta „Lutkarstvo i scenska kultura“ na Učiteljskom fakultetu zagrebačkog Sveučilišta Odsjek Čakovec, mentor je prakse redovnim studentima istoga fakulteta te studentima Poslijediplomskog specijalističkog studija dramske pedagogije.

Pedagoški pristup kolegice Ane odlikuje se svim značajkama suvremenog dramskog odgoja. Prema vlastitim riječima, odgajateljski poziv podrazumijeva kontinuirano usavršavanje i obrazovanje, a djecu doživljava kao snažne, kompetentne i znatiželjne osobe s ogromnim kreativnim potencijalom. U svom djelovanju naglasak stavlja poglavito na odgojne, razvojne i socijalizacijske učinke dramskoga procesa, a dodatna je odlika njezina pristupa i to što posebice vodi računa o inkluzivnosti dramskoga rada, tj. da svoj djeci omogući sudjelovanje i dramsko stvaranje u skladu sa sposobnostima.

Kroz nastavne skupine Ane Krčar Velimirović prošle su dosad na stotine djece, a za mnoge od njih može se reći da su odrasli uz njezinu predanu skrb i potporu.

Temeljem svega iznesenog, Povjerenstvo Ani Krčar Velimirović dodjeljuje **Nagradu za poseban doprinos širenju i unapređivanju dramskoga odgoja u lokalnoj zajednici ostvaren dugogodišnjim predanim radom s djecom predškolske i mlađe školske dobi, osmišljavanjem edukativnih programa i radionica i primjenom dramskopedagoških metoda poglavito u predškolskom odgoju te mentorskim i praktičnim radom sa studentima učiteljskih fakulteta.**

ROBERTA BARAT

Roberta Barat diplomirana je učiteljica razredne nastave i članica HCDO-a od prvih godina našeg djelovanja, sa zvanjem dramske pedagoginje-mentorice. Bila je članica Predsjedništva, a trenutno je članica Arbitražnog vijeća Centra. Voditeljica je radionica u značajnim projektima HCDO-a („Odgojna drama i kazalište kao sredstvo za inkluziju Roma“; „Aktivne metode za građanski odgoj“) te u pojedinim projektima u organizaciji Centra za mirovne studije i Mreže mladih Hrvatske te Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije. Vodila je radionice na županijskim stručnim vijećima razredne nastave i učitelja Hrvatskoga jezika u Međimurskoj i Varaždinskoj županiji. Održavala je demonstracijske radionice za studente Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek u Čakovcu te bila mentor prakse studentima Poslijediplomskog sveučilišnog studija dramske pedagogije na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Autorica je i voditeljica jedne od radionica na 1. Međunarodnom znanstveno-umjetničkom simpoziju u Zagrebu.

Od početka svoga učiteljskog rada 1985. godine vodi školske dramske grupe s kojima ostvaruje niz nominacija i plasmana na državnu razinu LiDraNa. U posljednje je tri godine i članica prosudbenih povjerenstava za međupćinsku i županijsku razinu smotre LiDraNa za osnovne škole i županijsku razinu za srednje škole u Međimurskoj županiji. Osim toga, od 2009. voditeljica je i dramskih skupina Kazališnog studija mladih HNK u Varaždinu.

Roberta Barat neumorno se zalaže za primjenu dramskih metoda u nastavi koje kontinuirano provodi u svom poučavanju i učenju i o kojima educira kolege i kolegice kao i sve polaznike brojnih radionica različitih struka. Dramske aktivnosti metodički osmišljava i smisleno ih povezuje s ostalim aktivnostima u nastavi ostvarujući ishode predmetnih kurikuluma, ali i dramskoga odgoja na djeci zanimljiv način, potičući ih na suradnju, istraživanje, trajno učenje te njihov osobni razvoj. Od posebnog joj je interesa procesna drama koju osmišljava, provodi i razvija. U svom radu iznalazi originalna rješenja stvarajući prepoznatljiv kreativan stil, kako u nastavi, tako i u dramskim izvedbama.

Promicanje dramske pedagogije njezin je poziv, desetljećima ga ostvaruje na više razina u širim prostorima. Važnost dramske pedagogije ne potvrđuje samo njezinim provođenjem u svom radu i edukacijom drugih, nego i svojim kontinuiranim daljnjim obrazovanjem u tom području.

Stoga joj Povjerenstvo dodjeljuje **Nagradu za poseban doprinos dramskom odgoju u Hrvatskoj ostvaren sustavnim dramskopedagoškim radom u školskom i izvannškolskom okružju, osmišljavanjem i vođenjem edukativnih programa i radionica, primjenom dramskopedagoških metoda u razrednoj nastavi, mentorskim radom sa studentima te sudjelovanjem u stvaranju stručnih priručnika.**

MARINA KOSTELAC

Opredijelivši se za rad s djecom i mladima, **Marina Kostelac**, glumica i dramska pedagoginja, već preko deset godina potiče i razvija kazališnu umjetnost i kulturu u Gradu Zaprešiću. Svoj dramskopedagoški rad započinje volonterski 2010. g. u Osnovnoj školi Ljudevita Gaja. To iskustvo potiče je da pri Pučkom otvorenom učilištu pokrene *Zaprešićko kazalište za djecu i mlade*, čije programe vodi i osmišljava i u koje uključuje tim stručnih suradnika (iz područja dramske pedagogije, glazbe, likovnosti, plesa) kako bi djeca kroz glumu i rad na predstavama prolazila cjelokupan dramskopedagoški proces, ali i bila upoznata sa svim „tajnama“ i zanimanjima koja se vežu uz kazalište. Od 2019.g. svoj rad nastavlja u Umjetničkoj organizaciji Max teatar.

U proteklom je razdoblju kroz njezin glumački studio prošlo više od 400 djece te mladih i odraslih polaznika. Svoj pedagoški pristup kolegica Marina temelji na glumačkoj metodici Leeja Strasberga, koju je godinama izučavala u Glumačkom studiju braće Vajevac, u kojem se polazi od načela da se glumci za rad u studiju ne biraju po izgledu i talentu, već se poštuju individualnost i kreativne mogućnosti svakog polaznika. U skladu s time, jedna od najvažnijih misija njezina rada s djecom i mladima jest razvijanje samosvijesti i samopouzdanja, spoznavanje vlastitih mogućnosti, razvijanje tolerancije te savladavanje i otvaranje emocija svakog mladog sudionika.

Uz studijski pedagoški rad i brojne javne nastupe u raznim prigodama u lokalnoj i široj zajednici, kolegica Marina je s djecom i mladima dosad oblikovala preko 25 predstava, s kojima je redovito sudjelovala na festivalima i susretima, a ove je godine za studijske polaznike pokrenula i Ljetni glumački kamp u Kostreni.

Svoj cjelokupni rad s djecom i mladima, poglavito javne aktivnosti – produkcije i predstave s djecom i za djecu, javne nastupe i prikaze studijskoga rada te posebne projekte osmišljene oko istaknutih ličnosti, događaja, datuma i tema lokalne povijesti i kulture – od početka je sagledavala kao doprinos životu i urbanoj kulturi matične zajednice te ih je osmišljavala i realizirala u suradnji s kulturnim i javnim ustanovama Grada Zaprešića.

Na osnovu svega iznesenog, visoko ocjenjujući njezin desetgodišnji umjetnički, pedagoški i društveni angažman, Povjerenstvo za nagrade i priznanja HCDO-a odlučilo je Marini Kostelac dodijeliti **Priznanje za poseban doprinos promicanju dramskog i kazališnog odgoja djece, mladih i odraslih kao sastavnoga dijela urbane kulture Grada Zaprešića.**

KULTURNI CENTAR OSIJEK I IVAN KRISTIЈAN MAJIĆ

Europski dramski susret EDERED trebao se u Osijeku prvotno održati u kolovozu prošle, 2020. godine. Susret je trebao okupiti mlade iz 12 europskih zemalja, a tema susreta bila je *Gradska džungla (Urban Jungle)*. Međutim, zbog pandemije i poznatih ograničenja Susret je otkazan i odgođen za sigurnija vremena. Tako je i EDERED doživio ono što se općenito dogodilo kazališnoj i dramskopedagoškoj djelatnosti u ovim pandemijskim godinama - ograničenja, odgađanja i velika neizvjesnost.

Kako su postojale naznake da se COVID-19 situacija neće bitno promijeniti niti u 2021. godini te se Susreti možda neće održati i drugu godinu za redom, ravnatelj Kulturnog centra Osijek, Ivan Kristijan Majić i hrvatski EDERED tim, kroz konzultacije sa Glavnim odborom EDERED-a, prionuli su organizaciji jedne nove varijante Susreta, koja se do tada nikada nije dogodila. Glavni cilj bio je održati kontinuitet Susreta, ali i zadržati njihove

ključne karakteristike: međusobno upoznavanje vršnjaka iz različitih europskih zemalja i zajedničko dramsko stvaranje. Osijek, Zürich, Brisel i Solun bili su centri („hubovi“) ovogodišnjeg Susreta, u kojima je okupljeno 5 grupa mladih koji su lokalno sudjelovali u radionicama na temu *Gradske džungle*, a ostali sadržaji Susreta (jutarnje zagrijavanje, nacionalne večeri, sastanci voditelja radionica i dr.) događali su se preko Zoom-poveznica. Završna produkcija Susreta održana je uživo u Osijeku i prenošena je preko live-streama, a uključivala je živi nastup hrvatske i mađarske grupe mladih te ukomponirane video-snimke produkcija iz drugih centara.

Sagledavajući cjelinu Susreta, i sve aktivnosti tijekom 8 dana održavanja, ova hibridna varijanta Susreta ispunila je svoje ciljeve - omogućila je druženje, razmjenu iskustava i zajedničko stvaranje u jednom novom okruženju. Također, održavanje Susreta otvorilo je mogućnosti da se, s manje neizvjesnosti, održavaju i budući susreti, kao i neki drugi oblici dramskih/kazališnih aktivnosti koje provodi EDERED kao europska organizacija koja opstaje već 40 godina, ali koja treba tražiti i nove, alternativne, modalitete svoga djelovanja.

Za ovaj novi model Susreta zaslužan je Kulturni centar Osijek, njegovi zaposlenici te vanjski suradnici na čelu s ravnateljem Ivanom Kristijanom Majićem, koji je svojom kreativnošću i upornošću Susret uspio osmisлити, aktualizirati i približiti kulturnom izričaju mladih. A Kulturni centar Osijek pružio je ovogodišnjem Susretu financijsku, idejnu i infrastrukturnu bazu te veliko gostoprimstvo svim njegovim sudionicima. Bez svega toga ovogodišnji Europski dramski susreti EDERED ne bi se dogodili, a ne bi bio stvoren ni novi model Susreta, čime je osiguran kontinuitet njihova održavanja u otežanim i naizgled nemogućim uvjetima.

Stoga Povjerenstvo odlučuje dodijeliti Kulturnom centru Osijek i njegovu ravnatelju Ivanu Kristijanu Majiću **Priznanje za uspješnu organizaciju Susreta EDERED 2021.**, čime su ostvarili izuzetan doprinos ovoj značajnoj europskoj manifestaciji, pridonijeli afirmaciji kulture mladih lokalne zajednice i afirmaciji Osijeka kao grada mladih te potvrdili visoku kvalitetu hrvatskoga dramskog i kazališnog odgoja koju su iskazali mladi kazališni/dramski pedagozi, članovi stručnoga tima Susreta.

U ime Povjerenstva za nagrade i priznanja Hrvatskoga centra za dramski odgoj:
Snježana Čubrilo, prof., v.r.